

RÄÄKIVA KOERA LOOD

ELEN KALDA

VHK V t

Tallinn, 2006

Rääkiva koera lood

Olen üsna vana koer. Koera aastates 67, inimese aastates ei oska arvutada. Palun ärge saage valesti aru, ma ei ole loll koer. Olen intelligent. Olen peaaegu täiuslik, ainult mul ei ole päris filmistaari välimust. Seda on küll raske tunnistada, aga kõige paremini saab minu välimust kirjeldada mr. Hyde'i sõnadega – olen emase roti nägu. Igatahes siin on minu kui haritud rottkoera lugu. Oma elu algusaastate juures ei sooviks ma väga pikalt peatuda. Sündisin Inglismaal keskklassi peres. Kui olin kümne aastane (koera aastates), kolis mu pere väiksesse sadamalinna. Mul oli kolm vallatut venda ja üks vastik õde. Pereema oli kohalikus koolis õpetaja. Käisin temaga pidevalt koolis kaasas, kuulasin keelte tunde ja jälgisin ka ukse tagant logopeedi näpunäiteid. Kuid järsku avastasin endas kire mere vastu. Käisin oma inimperega pidevalt paadiga merel. Kord sattus meie linna vana merekaru. (Tegelikult ta oli koer.) Tema rääkis meile imelistest maailmameredest ja kõige huvitavamatest mereloomadest. Ta oli olnud kunagi laevakoer (laevakaru). Siis tekkiski mul kohutav tahtmine siit ära minna. Kõik endine elu näis nii tühi ja ma otsustasin minna merele. Ühel päeval läksin ühe kaubalaevaga kaasa. Olen tilluke koer (emarott). Olen inimestele alla põlve ja keegi ei märganudki, et ma pardale ronisin. Laevasõit oli ilus ja uhke. Hoopis teistmoodi, kui olin ette kujutanud. Hoopis ilusam. Ükskord oli meri natuke tormine. Jõlkusin tekil tuule käes. Siis aga vajus laev ühele poole ja ma libisesin mööda pörandat. See meeldis mulle. Kui laev jälle tasakaalu jäi, ronisin keskele ja ootasin, et saaks uuesti libiseda. Nii ma seal hullasin. Noore koerana ei saanudki ma veel aru, kui ohtlik see oli. Lõpuks olin väsinud ja läksin jälle sisse. Hommikul olid luud – kondid kanged ja tuul oli tulnud ühest kõrvast sisse ja kui ta teisest väljus, oli ta kaasa viinud osa tarkusest. Aga tuul oli ka uut tarkust sisse kandnud. Näiteks, et kui kaua tormi käes olla, valutavad kõrvad kaks päeva. Kõige rohkem selle reisi juures avaldasid aga muljet lendavad kalad. Nägin, kuidas nad laineharjadelt nagu linnud ülesse lendasid. Lendavad kalad meeldisid mulle palju rohkem, kui linnud. Nemad ei söö vähemalt minu mustadeks päevadeks jäetud toitu ära. Pealegi sädelesid kalade soomusrüüd päikese käes kenasti. Minu merereis kestis kuskil kuus nädalat. See lõppes ühel tavalisel peatusel sadamas. Keegi ei olnud mind märganud või must eriti välja teinud. Kuid nüüd olid kõik ametis kauba maha laadimisega ja ma jäin madrustele jalgu.

„Mida sina siin teed?” küsis üks madrus. „Kõtt!” Ja ta lükkas mu jalaga pardalt maha. „No kuhu sa tuled?!” pahandas ta, kui ma üritasin täieõiguslikult oma reisi jätkata. Ma sain vihaseks. Aga kuna ma pole mingi verekoer, ei läinud ma madrusele kallale. Alguses mõtlesin talle midagi öelda, aga siis otsustasin, et selliste kaltsudega ma ei räägi ja keeldun sellistega oma reisi jätkamast. Marssisin vihaselt sadamast minema. Jõudsin imelikku linna, mis erines igati kallist kaluriküllast. Muidu mulle see koht meeldis (vanad majad, kenad laternad, ilusad tänavanimed), aga need munakivid... Oi, kuidas ma oma väikseid käppi munakivide vahel libistasin ja väänasin. Jalad valutasiid veel pikka aega ja kolm nädalat ei tahtnud ma enam jalutama minna. Kella

ma ei teadnud, aga oli hämar. Kõige tuttavam selles linnas oli aastaarv, mis oli sama, mis Inglismaal ja Barcelona sadamas – 1914.

Igatahes mõistsin, et pean kuhugi öömajale jääma. Ega inimesi palju olnud, aga esimene noore koera meelest helde südamega inimene saabus mõne aja pärast. See oli karguga räbalates vanamees, sinikaid täis keha, ühe silma ja lömmis näoga. Astusin väarikal sammul ta juurde:

„Vabandage härra, kas teil on mulle, vagurale ja heale koerale öömaja pakkuda?” Vanamees võpatas ja vaatas ümberringi. Pomisest siis midagi enda ette ja lonkas edasi. Kordasin oma lauset. Vanamees vaatas jälle ringi ning nüüd jäi ta pilk minule pidama. Ta vahtis mind oma ühe suure silmaga. Mina lugesin ta olekust välja üht: koer, mul ei ole sulle kuskil ruumi.

„Palun,” laususin ja keerasin pea viltu. Vanamehe silm läks veel suuremaks. Ta hüppas must eemale, näitas minu peale näpuga ja hakkas midagi vene keeles karjuma. Mõistsin ta probleemi.

„Vabandust, vene keelt oskan ma õige vähe, aga kui see teid aitab, oskan ma inglise, prantsuse, saksa, belgia, hiina, türgi ja norra keelt. Peale selle oskan ma veel paljusid põhjaeuroopa kohalikke keeli.”

See vanameest ei lohutanud, ta võttis kasutusele oma parima eesti keele oskuse ja hakkas üle linna karjuma:

„Saatan!”

Mul ei olnud enam midagi talle öelda, vaatasin talle vaid armsalt ja hellalt pea viltu otsa. Vanamees aga aina karjus, ja meie ümber hakkas veidi rahvast kogunema. Kuid nad läksid õige pea edasi, sest pidasid vanameest hulluks, et pisikest nunnut koera saatanaks nimetab. Õige pea mõistsin, et vanamehega pole lootust ja läksin edasi. Sellest hoolimata äratas see imelik rahvas minus sümpaatiat. Kõndisin edasi. Rahvast oli aina rohkem ja nendel inimestel oli kiire ja kõik komistasid mu otsa ja vandusid, et vastik krants.

Öömaja leidsin siis, kui ma seda enam ei lootnudki. Ühe maja ees kivitrepil istus mureliku näoga noor mees. Tema kõrval lebas must revolver. Olin hea südamega koer. Ma ei teadnud, mis see must raudtükk oli ja kuna mees ei paistnud väga ohtlik olevat, nuusutasin raudtükki. See lõhnas väga halvasti. Mees keeras minu poole.

„Ära näpi,” ütles ta ja tõstis relva minu nina eest ära.

„Mis see on?”

„Püss.”

„Võin ma seda vaadata?”

„Mida sina, peni vaatad, sul pole käsi.”

„Aga mul on käpad... ja hambad.”

Mees andis relva ettevaatlikult minu hammaste vahele. See oli raske, aga sellega tekkis ikka väga uhke tunne küll. Tundsin ennast sõjasangarina. Üks vanapoolne naine peatus meie juures.

„Võta relv koera hambust ära. Läheb veel lahti, tapad kellegi ära.”

„Ei ta lähe,” ütles noormees ja võttis relva mu hambust ära. Nüüd olin ma jälle peni, kes kõigile jalgu jäi.

„Sinu koer või?” küsis naine.

„Minu oma jah.”

„Mis sellisega teha on. See ju puha muidusööja.”

„Muidusööja või mitte, aga näe relva oskab hoida.” ütles noormees ja naeratas.

„Sind ja su koera!” hüüdis naine ja läks edasi.

„Tule, koer!” ütles noormees ja tõusis. Mul oli nii uhke tunne. Olin maailma parim relvahoidja ja mind oli hakatud austavalt koeraks kutsuma, mitte enam peni, kuradi

krants või saatan. Noormees tõusis ja avas suure raske ukse. Mina olin kohe tema järel. Mees hakkas minema üles suurest järsust puutrepist.

„Vabandage, ma ei saa sellest trepist üles,“ ütlesin.

„Sa ei pea mind teietama.“ lausus mees ja võttis mu sülle. See esimene trepist ülesminek oli üks hirmsamaid kogemusi mu elus. Kartsin, et kukun koos oma sõbraga. Jõudsime pruuni puukseni ja mees avas selle. Tema korter oli kena. See oli üsna avar, vähese mööbliga.

„Sa oled vist näljane. Sa mine vaata mu kodus natuke ringi, kuni ma meile midagi süüa teen.“

„Kas ma tohin su relva kanda?“

Ta pistis relva mulle ettevaatlikult hambusse. Ma käisin uhkelt relv suus mitu korda läbi kõikide tubade. Igas toas ma keerutasin uhkelt end mitu korda, et mööbel mind imetleda saaks. Kõndisin kööki, kus toimetas minu sõber. Keerutasin end mitu korda aeglaselt.

„Mida sa teed?“ küsis noormees.

„Ma lasen end kõigil imetleda.“

„Väga kena.“

„Ei, mitte sinul. Mööblil.“

Noormees naeris omaette.

„Kas ma võin sind nimepidi kutsuda?“ küsisin.

„Ma olen Argo.“

„Mina olen Peter“

„Sul on Inglise nimi.“

„Ma olengi inglane.“

Ma ei mäleta, mis mu nimi päriselt oli, aga see oli liitsõna, mis tähendas tõelist sülekoera, armsat ja väikest. Ühesõnaga tõelist memmekat. Peter oli kõige kenam nimi, mis mulle pähe tuli. Rääkisin Argole oma elulugu. Alguses ta kergitas vaid kulmu ja vist ei uskunud mind, aga kui ma talle oma keelelisi oskusi näitasin, uskus ikka küll. Läksin kohe väga ennast täis ja lubasin talle kõiki neid keeli õpetama hakata. Tema aga teatas mulle, et siin linnas ei lähe minu keeli vaja, vaja läheb ainult vene keelt. Olin natuke solvunud, aga mõistsin ka kohe, et ta on lihtsalt kade. Argo oli putru keetnud, mina asusin kohe seda õgima, sest tundsin, et olen kohutavalt näljane. Temale endale ei jäänudki peaaegu midagi. Ta vanatädi oli talle saatnud pool siga ja natuke suitsutatud kalu. Magustoiduks (õudselts magus muidugi) sain searibi. Kui olime söönud, ütles ta:

„Sa pead mr. Hyde'iga kohtuma.“

„Kes on mr. Hyde?“

„Ta on samuti inglane, nagu sinagi.“

„Oh, kas ta ingliskeelt räägib?“

„Ega ta seda eriti ei mäleta, aga natuke ehk ikka räägib.“

Argo pani endale jaki selga ja minule ilusa pununud nõöri ümber kaela. Seejärel sidus ta selle külge pikema nõöri.

„See on selleks, et sa mu kõrval püsiksid ja inimestele jalgu ei jääks.“

„Kas ma võin relva kaasa võtta?“

„Miks? Mis mulje inimestele jääb, kui ma kõnnin tänaval, käekõrval väike kirju koer, relv hambus.“

„Palun! Ma taha, et kogu maailm näeks, et ma ei ole mingi mõttetu karvakott, vaid uhke ja väarikas inglise koer, kes on maailma parim relvahoidja. Sa ise ütlesid, et oskan relva hoida.“

„Koitu tagasi jõuame, saad jälle relvaga ringi käia ja ennast mööblil imetleda lasta.“

Panin relva ilusasti aupaklikult põrandale.

„Võin ma sult midagi küsida, Argo?”

„Jah?”

„Mis relvaga tehakse?”

Argo mõtles natuke.

„Lastakse.”

„Samamoodi, kui jahipüssiga?”

„Peaaegu.”

„Kas sa õpetad mind kunagi laskma?”

„Koer, sa ära seda asja tõsiselt võta.”

„Vabandust.”

Rohkem ma relva kohta ei pärinud, aga salamisi tundsin ma selle vastu ikka veel huvi.

Argo võttis mu sülle ja me läksime järsust puutrepist alla. Kui alla jõudsim, oli õues juba päris hämar. Ta pani mind maha ja hakkas edasi minema. Ma ei tulnud, vaid seisin ühe koha peal. Argo ei tahtnud mind nõõrist ka sikutada. Üks mees komistas mulle otsa. Ta tõusis püsti ja vaatas mu sõbrale pahakspanevalt otsa ja läks siis sõnagi lausumata edasi.

„Tule nüüd, enne kui keegi su otsa lennates oma luud murrab.”

„Ise te eestlased käite kõik pea püsti.”

„Kas sa ise ei saa haiget?”

„Ma olen sellega juba harjunud,”

Sel hetkel lendas mu otsa veel teinegi mees. Jusiis olen ma munakividega nii ühte värvi. See mees aga reageeris hoopis teistmoodi. Ta hakkas naerma ja ütles:

„Vot, kui tore koer teil. Loodetavasti ta haiget ei saanud.”

Argo naeratas vastu ja mees läks edasi.

„Mis sul viga on? Tule nüüd!”

„Ma ei taha munakividel käia.”

„Oleks sa kohe öelnud,” ütles Argo ja võttis mu sülle. Argo läks suurema ringiga ja tutvustas mulle linna vaatamisväärsusi. See linn meeldis mulle kõigist nähtud linnadest kõige rohkem. Varsti jõudsim uhke ukсени. Argo koputas ja ukse tegi lahti

tüese keskeas prillidega mees.

„Sa jäid täna õige hilja peale. Tule sisse.”

Argo tuli sisse ja võttis istet.

„Kas see ongi mr. Hyde?” küsisin.

„See jah.”

Ronisin Argo sülest maha. Sellel ruumil oli kohutavalt kõrge lagi.

„Kes see veel on?” küsis mr. Hyde mulle osutades.

Astusin julgelt mr. Hyde'i juurde.

„Mina olen Peter, Inglise relvakandja.”

Argo hakkas vaikselt itsitama. Mr. Hyde jäi mind vaatama.

„Väga tark koer sul, Argo.” ütles ta natukese aja pärast. „Ainult ta näeb välja, nagu emarott.”

„Sina näed välja, nagu purjus madrus.”

Mõlemad naeratasid. Mr. Hyde tõmbas tooli Argole lähemale. Siis nad rääkisid elust, poliitikast ja kõigest muust. Minust enam juttu ei tehtud. Kuulasin nende juttu ja nii mõndagi panin kõrva taha. Kui me lahkusime, oli õues juba pime. Vanalinn oli päris hirmus, meile tuli vastu nii mõnigi lombakas vanamees. Mõnedel olid kaasas ka sassis karvaga krantsid. Ühe sellisega tegin ka koertekeeles juttu:

„Sa näed täna halb välja.”

Tema oli sama suur, kui mina, aga kõndis munakividel, nagu vana kala. Mul hakkas isegi natuke häbi, et selline sülekoer olen. Ta keeras pea minu poole:

„Ära ülba, haige rott!”

See oli päris solvav.

„Ma ei ole mingi haige rott, ma olen haritud inglise relvakandja, vaata milline sa ise oled! Pulstis karvaga, kraabitud näoga ja sa haised üle poole linna! Ja mida sa ka haridusest tead!”

See koer oli poole temperamentsem, kui mina. Nüüd ta hakkas pöörase kiirusega minupoole jooksuma, õnneks ta eriti kauge ei jõudnud, ta oli ikkagi rihma otsas, aga rebis ja klähvis pööraselt.

„Mina oskan mitukümnet inimkeelt, sina ei oska isegi oma kodumaa inimkeelt!” karjusin võidukalt.

Koera vanamees rahustas ta maha, lauldes talle midagi.

„Ära sellistega juttu tee,” ütles Argo mulle.

Mõne hetke pärast sain seda isegi teada. Vanamees vilistas ja igast tänavaotsast lonkas välja neli–viis samasugust vanameest. Argo ja vanamehed rääkisid midagi vene keeles. Argo ei tundunud üldse kartvat. Vanamehed liikusid ähvardavalt meie poole ja Argo tagurdas vastu majaseina. Nad rääkisid veel midagi venekeeles. Nüüd olid vanamehed juba väga tõsised. Mina kartsin kohutavalt. Veel rohkem hakkasin kartma, kui Argo ühe käe minu ümbert ära võttis. Kuid siis taipasin, et pean olema vapper. Ma paljastasin oma valged väiksed hambad ja urisesin. Ma ei ole mingi karm koer, sellepärast kõlas minu urin kurguhaigusena. See oli vanameeste jaoks viimane piisk karikasse. Üks vanamees võttis mu kealarihmast kinni ja tõmbas mu minu kiunatuse saatel Argo sülest vanameeste keskele. Ühele vanamehele lõin hambad kätte. Üks võttis mul tagajalgadest ja tõstis üles. Argo karjus midagi neile, kuid nemad ei teinud sellest välja. Siis kõlas lask... Vanamehed pillasid mu maha ja kõik peale ühe lonkasid nii ruttu kui said minema. Vanamees, kes ei olnud põgenenud, oli istukil maas ja ütles Argole paluva häälega midagi. Argo vaid nähvas talle vastu ja võttis mu sülle. Ta läks kiiresti edasi. Lausa jooksis.

„Miks ma sind hoian, sa tood ainult pahandusi kaela.” pomises ta enda ette.

Ma ei vastanud talle, sest tundsin end ise süüdlasena. Ise ma ju tegin koeraga juttu ja näitasin hambaid. Igatahes mõistsin nüüd, et linnarahvaga juttu ei makse teha. Kui koju jõudsim, pani Argo mu maha. Ta ise läks kööki, istus laua taha ja hakkas millegi üle mõtlema. Natukese aja pärast lonkasin kööki oma peremehe juurde. Mu jalg oli rüseluses viga saanud.

„Said sa haiget?” küsis ta.

„Ei, ma olen paksu nahaga.”

Ütlesin seda sellepärast, et minust jääks võimalikult vapper mulje. Mõttes käisin kõik sündmused uuesti läbi.

„Relv on ikka päris võimas küll.” ütlesin. „Ega see verine vanamees haiget ei saanud?”

„Jalg vist natuke sai. Aga ta saab terveks.”

Argo oli peale mr. Hyde'i juurest tulekut murelik.

„Kas ma tõin mingeid pahandusi?”

„Arvatavasti tõid.”

Mul oli Argost nii kahju ja ma tahtsin tema tuju kuidagi tõsta.

„Tahad ma laulan sulle?” küsisin. Ma ei olnud kunagi varem laulnud, aga olin kuulnud, kuidas lauldakse ja arvasin, et saan sellega hakkama.

„Ära parem laula. Mine teise tuppa. Ma tahan natuke mõelda.”

„Relv?”

Argo andis relva mulle hambusse. Läksin relv hambus teise tuppa. Panin relva maha ja kõndisin mitu ringi aupaklikult selle ümber. Seejärel kummardasin sellele. Siis võtsin relva tagasi hambusse ja käisin sellega toas mitu ringi. Siis hüppasin sõbra voodi peale ja panin relva väikese kapi peale. Ronisin ise sinna kapi peale ja vaatasin aknast välja. Kõrgelt ei paistnud munakivid üldse nii vaenulikud, kui nende peal käies. Mulle meeldis vanalinn ja see korter. Ma soovisin, et ei peaks hommikul siit lahkuma. Olin ju palunud öömaja vaid üheks ööks. Päev oli olnud põnev ja tegus. Hüppasin voodile. See tegi mu jalale haiget. Tuba oli hämar ja mul tuli uni peale. Tõmbasin end kerra ja uinusin. Hommikul, kui silmad avasin, avastasin, et mind on voodiäärde nihutatud. See tundus natuke solvav mulle, et mind nihutatakse, nagu mööblit, aga samas sain ka Argost aru. Tõusin voodil jalule ja avastasin, et jalg on veel valusam, kui oli eile. Voodipealt maha hüpata ma ei julgenud. Hüüdsin Argot. Teda aga polnud kuskil. Hüüdsin veel mitu korda, aga teda ikka ei tulnud. Siis mõistsin, et ta on välja läinud. Kuid ta oli voodi ette väikese puust tooli pannud, et saaksin voodist alla. Mõtlesingi seda teha, aga enne tahtsin kontrollida, kas relv on alles. Ei olnud. Ronisin voodist maha. Kõndisin veel kõik toad läbi, kuid Argot ei olnud kuskil. Ma ei teadnud, kas röömustada, või kurvastada. Hakkasin oma sõbrast puudust tundma, samas aga röömustasin, et ei pea kohe lahkuma. Kui mõtlema hakkasin, siis tundus, et ta minu tegude pärast nii väga ei kurvastanudki. Sellepärast ta vist relva kaasas kannabki, et ta end koguaeg pahandustesse mässib. Ja nii hästi laseb ka. Otsustasin need tunnid Argot oodates veeta hariva kirjanduse seltsis. Ma oskasin ju lugeda. Tirisin ühe raamatu Argo raamaturiulist välja ja vedasin selle keset põrandat. Vaatasin kaanele. Raamatu nimi oli „Koerajutud”. Just õige kirjandus minule. Kui Argo koju jõudis, olin juba pisarates. Tal oli kaasas suur poekott.

„Mida sa loed?” küsis ta minu käest.

„Koerajutte” nuuksusin läbi pisarate.

„See ei ole küll sinu jaoks.” ütles Argo ja võttis raamatu mu nina eest ära.

„Tule kööki, ma annan sulle süüa.”

Lonkasin Argo järel kööki. Ta sõi ise ja andis ka mulle süüa.

„Kas sa tööl ei käi?” küsisin ta käest.

„Mul on Venemaal üks tuttav rikkur. Oli isa suur sõber ja peale tema surma toetab mind.”

„Sul on siis hea elu.”

Argo noogutas.

„Me läheme varsti välja.” ütles ta natukese aja pärast.

Ma ei hakanud talle rääkima oma hommikustest minemismõtetest. Mõistsin nüüd, et olen tema koer. Natukese aja pärast ta tõusis ja me hakkasime minema. Ta võttis mu jälle sülle. Oli soe hommik. Kõige ilusam hommik, mida ma üldse oma elus näinud olen. Alguses arvasin, et läheme mr. Hyde'i juurde, aga kui me ära keerasime, sain aru, et sinna me vist ei lähe.

„Kuhu me läheme?” küsisin.

„Mati juurde.”

„Kes on Mati?”

„Minu sõber.”

Mõistsin, et kui Argo tööl ei käi, siis peab tal palju sõpru olema. Kui Mati ukse ette jõudsime, ütles mu sõber mulle:

„Ta on veidi hull. Ära palun talle märkusi tee.”

Sisenesime uksest ja läksime mööda treppi korteri ukseni. Argo koputas. Uksele tuli vastu röömsameelne perenaine.

„Oi, Argo, sind ei ole ammu näinud!”

Argo naeratas.

„Kas peremees on kodus?”

„Juba kolmandat päeva ei ole väljas käinud.”

Perenaine lasi Argo sisse. Mu sõber läks teise tuppa, kus oli suur kole plekist masin. Selle juures istus toolil mõtlik mees.

„Mati?”

Mati kargas püsti ja lippas naerusui meie poole. Ta tahtis Argole kätt anda, kuid siis märkas ta mind.

„Mis elukas see veel on?”

„Mina olen Peter, inglise relvahoidja.” ütlesin ja andsin Matile käppa.

„Või inglise relvahoidja!”

Argo pani mind maha ja läks istus Mati juurde.

„Mis rauakolakas see on?” küsisin Matilt.

Mati naeratas kavalalt:

„See on ajamasin.”

„Mis sa selle ajamasinaga teed?”

„Rändan.”

„Kas nagu laevaga?”

„Ei, see on teistmoodi reisimine. Vaata, kas sina näed kahetuhandendat aastat? Ei näe ju. Vot, aga mina näen.”

„Nii et sa rändad nagu ajas.”

„Täpselt.”

„Aga miks sa ära tahad minna? Kas sulle praegu ei meeldi?”

„Sõda tuleb! Tuleb ta homme, või tuleb aasta pärast, aga ta tuleb!”

„Aga miks sa ajas edasi lendad? Sa ju ei tea, mis tulevikus juhtub. Aga minevikku sa tead.”

„Kui lähen natuke aega tagasi, jään Põhjasõtta, Lähen veel natuke tagasi, jään orjaaega. Kui veel natuke tagasi, jään Jüriöö ülestõusu. Lõpuks võin sattuda kogemata muistsesse vabadusvõitlusesse.”

„Mine siis keskaega.”

„Ega mul ei ole niimoodi, et ütlen aastaarvu, ja muudkui lähen. Mul on üks nupp. Kui lükkan seda üles, lähen ajas edasi, kui lükkan alla, lähen tagasi. Kas sa ei ole märganud, kui kiiresti elu areneb. Kui lähen kaua aega edasi, on püssirohu asemel nii võimsad relvad, et sõdu ei tohi pidada. Siis hävitaks see inimkonna. Aga just nimelt, ma vihkan sõdu.”

Ma üritasin mõelda ta jutu üle järele, aga ma ei saanud ikka midagi aru.

„Meil on aeg minema hakata.” ütles Argo ja kahmas mu süle.

Hakkasime minema. Kõndisime tänaval ja üksteisega ei rääkinud üldse. Mina mõtlesin Mati sõnade üle järele. Lõpuks küsisin:

„Mis tähendab, et sõda tuleb?”

„Sa ära vaeva oma koeramõistust sellega.”

Rohkem me ei rääkinud. Läksime koju. Ta pani mind põrandale.

„Ma pean korra ära käima.” ütles Argo.

„Kuhu sa lähed?”

„Ühe oma sõbra juurde.”

„Palun võta mind kaasa.”

„Ma ei saa. Ta vihkab koeri.”

„Minumeelest olen ma natuke kassi nägu.”

„Oled. Aga sa oled ikkagi koer.”

Seejärel läks Argo välja. Mul oli kohutavalt igav. Lugada ma ei viitsinud. Relva ka ei olnud. Olin lugenud ühte lugu metsikust ja vaprast koerast. Otsustasin, et ei pea ainult siis ennast suurena tundma, kui mul relv hambus oli. Hakkasin mängima metsikut seiklejakoera. Ronisin voodipeale, sealt kapile. Keerasin end küljega aknapoole, et kõik saaksid minu suursugust siluetti imetleda ja kujutlesin, kuidas tuul sasis mu sassis karva. Kui kohalikud mu kuju kõrgel kaljutipul nägid, tardus neil veri soontes. Seejärel tõstsin üles küünla koos küünlajalaga, et näidata, kuidas ma vana tamme maa seest välja juurin. Seejärel asusin meeletusse ja armutusse võitlusesse...tekiga. Tema oli kuskil seitse korda suurem, kui mina ja seitse korda vapram samuti. Kuid ma ei löönud kartma isegi sellise vilunud vaenlase ees. Hüppasin talle otse nelja jalaga peale. Võtsin tast hammastega kinni ja hakkasin teda meeletult rebima. Tema aga paiskas mu pikali ja mässis mu enda sisse. Seejärel tahtis ta mind alla neelata, kuid ronisin ta kurgust välja ja lükkasin ta ninaga fjordidest alla sügavasse orgu. Aga ega tekk sellest veel kohe ära ei surnud. Nüüd oli ta juba aru saanud, et olen liiga tõsine vastane ja ta üritas põgeneda. Minusugune aga ei anna armu. Hüppasin järele ja maandusin talle kukile, nii et ta kokku varises. Ta mässis mind uuesti enda sisse ja üritas mind alla neelata. Kui ma ta kurgust välja ronisin, võtsin ta turjast kinni, ning tirisin mööda tuba ringiratast. Siis tirisin ta läbi kõigi tubade. Nii vähemalt pool tundi. Siis mõistsin, et tekk on alistatud. Jätsin ta keset suurt tuba.

Tõmbasin veidi hinge ja hakkasin köögi poole astuma, seal oli ees ootamas uus lahing. Juba enne, kui ma tekki köögist läbi lohistasin, märkasin, et köögis valitseb kohutav orjus ja valitsejad on seal kaks karmi koletist, kes inimesi söövad. Sammusin pea püsti köögi poole ja kui olin üsna selle lähedal, tõmbusin vastu seinale, ning luurasin. Koletistel oli parajasti lõunasöök algamas. Otsustasin kohe tegutsema hakata, et säästa vaeseid inimesi. Nimed olid neil ka koledamaist koledamad. Üks neist peletistest oli Tool, teine oli samuti Tool. Kui tekk oli nagu lendav vaip, mis roomas edasi, siis nemad olid kõrged, nagu kaljud. Tõmbasin sügavalt hinge ja hüppasin hammastega toolile jalga. Üritasin tooli pikali tõmmata, aga ta oli sitke, ning kui ma tahapoole liikusin, tuli ta mulle vaid järele. Järsku tundsin kuidas teine tool mulle end peale langetas. Kasutasin olukorda ära, lasin esimesest toolis lahti, ronisin teise tooli alt välja ja tirisin pikali oleva tooli köögist välja. Tirisin teda mööda suurt tuba edasi – tagasi. Aga Tool on liiga sitke, et vedamisega sussid püsti viskaks. No milleks mul siis hambad on? Puresin tooli, nii kuis jaksasin. Lõpuks oli Tool üleni hambajälgi täis ja surnud. Läksin jälle kööki, et asuda teise Tooli kallale. Kuid Tool oli hirmust laua alla roninud. Mul ei olnud muud teha, kui laudlina ette tõmmata ja tool oligi igavesti vangistuses. Ma olin väsinud ja otsustasin, et täna ma enam lahinguid ei pea. Ronisin voodile ja otsustasin teha väikese uinaku. Mind äratas vihane Argo.

„Peter! Mida sa siin teinud oled?”

Avasin uniselt silmad.

„Mis?”

„Miks on mu tekk katki rebitud, mu toolid on hambajälgi täis, laualina allatiritud, korter segi paisatud?”

„Aga ma ...”

Ma katkestasin oma lause, sest mõistsin, et Argo ei saaks must nangunii aru.

„Vabandust. Ma koristan kõik kohe ära.”

„Palun tee seda, ma lippan seni mr. Hyde'i juurest läbi ja kui ma tagasi jõuan, olgu kõik korras!”

Argo tahtis minema hakata.

„Ei, oota! Ma tahan ka mr. Hyde'i juurde tulla! Äkki ootad natuke, kuni ma siin koristan.”

„Ei, lähme kohe, muidu jääme hiljapeale. Pärast koristad.”

Argo krahmas mu sülle ja me läksimegi välja. Kell oli kuskil seitsme paiku. Vanalinn oli imelikult rahulik.

„Kus sa olid kõik see aeg, kui ma üksinda kodus olin?” küsisin Argolt.

„Niisama kõndisin ringi. Istusin baaris, mängisin kaarte...”

„Kas sa oskad hästi kaarte mängida?”

Argo naeratas ja kergitas natuke kulmu.

„No natuke ikka oskan...”

Rohkem ma tema käest ei küsinud, sest arvasin, et ta on puha pätt. Aga ta ikka meeldis mulle. Jõudsime mr. Hyde'i maja juurde. Ta lasi meid sisse. Mr. Hyde teretas mind sõbralikult. Nad rääkisid niisama kõigest, kuni jutt läks Mati peale.

„Oled sa teda viimasel ajal näinud?” küsis mr. Hyde.

„Just täna käisin tal külas.”

„Tegeleb ikka oma ajamasinaga?”

„Endasõnul saab varsti valmis.”

„Huvitav, kas keegi peale tema enda ka seda usub?”

„Mina usun!” teatasin võidukalt.

„Mati seletas talle selle otstarvet. Rääkis sõdadest ja kõigest.”

Argo vaatas mulle otsa ja silitas mind.

„Su koerast oleks sõjas kõvasti kasu.” ütles mr. Hyde.

„Hoiaksin teda meelsamini endale, kui isiklikku turvameest.”

Oi, kui uhke ma olin, kui minust niiviisi räägiti. Alles hiljem sain aru, et nad ei mõelnud seda päris nii. Umbes tunni pärast hakkasime minema. Palusin Argol end maha panna. Tahtsin õppida ikkagi munakividel käima. Üritasin astuda otse kivi tipule, nii ei libisenud jalg alla ja ei väändunud. Kuid kui peale igat sammu peab uue kivi valima, ei liikunud ma eriti kiiresti edasi. Kui juba hämarduma hakkas, võttis Argo mu jälle sülle. Vastu tuli see sama mees, kes eile oli mu otsa komistanud. See tore mees.

„Oi, see on ju minu lemmikkoer!”

„Te olete minu lemmikmees.”

Mees naeris.

„Mis su nimi on, koer?”

„Peter, Inglise relvakandja, Teki ja tooli murdja.”

„Mina olen Andres.”

Andsin Andresele käppa ja tegin viisaka kummarduse. Andres naeratas mulle ja Argole ja läks edasi. Jõudsime koju, kus ootas mind ees korteri koristamine. Argo toetas rõõmsa näoga vastu seina ja vaatas minu püüdlusi midagi korda teha. Minusuguse koera, emaroti, jaoks oli see ilmvõimatu. Ma ei saanud isegi tooli püsti, ega tekki voodile. Õnneks tuli Argo mulle appi. Saime korteri enam-vähem korda. Aga tool oli üleni hambajälgi täis ja tekk ei kõlvanud enam kuhugi. Siiski, kui rääkisin Argole oma metsikutest võitlustest, sai ta vist aru. Selles linnas oli nii palju juhtunud, et rääkiv koer ei olnud enam mingi ime. Ja ega ma ei ole end vist kunagi mingiks imeks arvanud. Argol oli imelik korter. Kahetoaline, köök ja suur tuba. Suur tuba oli tõesti suur. See oli avar, ühe aknaga. Seinaääres oli lai voodi. Mõned kapid, küünlajalad peal ja suur raamaturiiul. Lisaks oli veel riidekapp, kus oli päris palju kenasid rõivaid. Köök oli väiksem, kui suur tuba. Seal oli suur laud, mille ääres olid kaks tooli, ahi ja toidukapp. Argo istuski enamuse aja köögis, mõtles, tegi süüa või kirjutas midagi. Läksime magama ühel ajal. Mina magasin ka voodis, ühes nurgas. See elu, mida ma elasin, oli minu unistuste elu. Hommikul ärkas Argo alati varem, kui

mina. Sel hommikul samuti. Mul oli oma nurgas väga hea ja soe olla. Ühe silmaga piilusin ma akna poole, kust paistis sisse hommikuvalgus. Ma ei tahtnud kuidagi üles ärgata, aga ma ei tahtnud ka päeva maha magada. Roomasin voodi keskele ja hüüdsin Argot. Argo oli kodus ja ta oli köögis. Ta hüüdis mulle vastu ja palus mul kööki tulla. Ei viitsinud kuidagi, aga roomasin siiski voodist maha ja kööki. Argo istus köögis minu näritud toolil, käes sullepea, laual olid tindipott ja paber.

„Ma pean tuttavale Venemaale kirjutama. Mul on raha vaja.”

„Kuidas mina sind aidata saan?”

„Sina, tark koer, ütle kuidas peaks kirjutama, et ta mulle võimalikult palju raha saadaks. Ma ei tohi talle otse öelda. Tal on praegu mulje, et kummardan teda kui Jumalat.”

„Aga sa ju ei kummarda.”

„Ta on üks vastik ülbe juhmart.”

„Kirjuta talle, et oled majanduslikes raskustes.”

„Kuna...”

„Sa sattusid kaklusesse kambaga.”

„Ma teen seda kogu aeg. Ja see ei meeldi talle.”

„Sind rööviti tänaval.”

„Ta ei usu seda, kuna kannan relva kaasas.”

„Su korterisse murti sisse ja viidi väärtuslikud asjad ära.”

„Huvitav, kas ta jääks seda uskuma?”

„Ise sa ütlesid, et ta on juhmart.”

„Seda ta on. Nii, et kõlbab küll.”

Argo hakkas kirjutama.

„Nii, sisu tuleks siis umbes niisugune: „Mu korterisse murti sisse ja politsei arvas, et tegu on linna kõige hullema kõrilõikajate kambaga. Mu korteris ei olnud küll eriti midagi, mida kaasa viia, kuid nad viisid teie saadetud raha ära. Kui läksin asjast politseile teatama, sain ma kohutavalt suurelt ja hirmsalt verekoeralt pureda. Ravi katteks pidin sõbralt raha laenama. Kui haiglast koju sain, avastasin, et mu korterisse oli end sisse seadnud hulkurite kamp. Neid oli väga raske välja saada. Paluksin sult elamisraha, uue ukse ja luku raha, raha sõbrale tagasi maksmiseks ja veel natuke, et saaksin uue lauahõbeda osta. Tänutäheks selle eest elan jumalakartlikku elu: ei joo, ei suitseta, ei kakle, ei vannu, ei räägi taga, ei aja teiste naisi taga, ei valeta.” See vist läheb.”

„Kas ta jääb tõesti seda kõike uskuma?”

„Ma kirjutan talle alati midagi sellist.”

„Millal sa talt viimati raha küsisid?”

„Kuuaga tagasi.”

„Mis sa teed selle rahaga?”

„Ostan süüa, riideid, raamatuid, ilusaid asju. Enamasti laenan sõpradele. Näiteks Mati on mulle ajamasina juppide eest tuhat rubla võlgu. Ega ta mulle seda tagasi ei maksa, aga ta lubas oma korteri ja naise mulle jätta, kui ta ära läheb. Naist ma ei taha, aga korterit tahan küll.”

„Sul kulub see raha siis kiiresti?”

„No jah... tegelikult on mul oma väike kogumislaegas ka. Ma tahan endale kunagi auto Inglismaalt osta, aga ma ei saa seda raha vist iial kokku. Mul on ju Inglismaale sõiduks ka raha vaja. Kuigi mul on väike lootus, et kui Mati hakkab ära minema, siis müün ta korteri maha.”

„Kas sa siis usud ka, et ta saab ajamasinaga rännata?”

„Ei, ma arvan, et ta lihtsalt plahvatab oma ajamasinaga, aga minupärast rännaku, mul ükskõik.”

Sel hommikupoolikul mõistsin uuesti, et ta on pätt, mis pätt. Aga ikkagi minu sõber. Argo kirjutas valmis suure ja pika kirja, ning luges selle mulle ette. Ta on ikka väga suure fantaasiaga inimene.

„Tule, lähme paneme kirja posti.”

Läksime õue. Õues oli külmem, kui eile. Kuid mulle meeldis iga hommik mu elus selles vanas linnas. Panime kirja posti ja mõtlesime poodi minna. Olin juba ammu märganud, et Argo on toidu suhtes üsna priiskav. Sisenesime poodi. Müüjaks oli suur vana naine.

„Koeri ega rotte siia ei lubata! Vii oma peni välja!” ütles paks müüja.

Argo väljus uksest ja vaatas pika pilguga ringi. Siis sidus ta mu nõõri posti külge.

„Hoi posti ligi, siis inimesed ei komista su otsa. Ma tulen kohe tagasi.”

Argo suundus pea püsti poodi. Alguses ma lihtsalt istusin posti kõrval, aga siis taipasin, et see on hea võimalus munakividel käima õppida. Tõusin ja hakkasin ettevaatlikult ümber posti käima. Käisin nii päris pikka aega, kuid järsku jalg libises ja sai haiget. Lisaks märkasin, et minu nõõr oli end täielikult ümber posti mässanud. Istusin maha ja ootasin Argot. Natukese aja pärast tuligi Argo toiduga.

„Mis sa teed?!”

„Ma harjutasin munakividel käimist.”

„Keeruta end nüüd palun lahti ka.”

„Ma väänasin jala välja. Vabandust.”

Argo krahmas mu sülle ja hakkas väarikalt ümber posti käima. Kui väarikas ta ka poleks olnud, läksid kõik meist mööduvad inimesed rõõmsaks. Kui lahti saime, ütles Argo:

„Ma kohtasin poes Matit. Ta kutsus meid appi oma ajamasinat ehitama. Lähme, eks ju?”

„Ikka lähme.

Mõne aja pärast väljuski Mati poest.

„Noh, tulete?”

„Tuleme.”

Läksime Mati kodu poole ja poole tee peal palus Mati luba mind natuke süles kanda. Ega ma eriti ei tahtnud, aga viisakusest lubasin ikka. Tema ei osanud üldse koera hoida. Pani mulle käed sirgelt alla nagu puuplaadi ja mull oli tõsiselt tegemist, et mitte maha kukkuda. Terve päeva me olime Mati juures. Nemed ehitasid, mina tassisin juppe kätte. Öhtupoole selgus, et Mati oli teinud ühe vaelearestuse ja ta pidi oma kolme päeva töö lahti võtma ja uuesti kokku panema. Mati oli väga kurb. Ta ei tahtnud minu ega Argoga enam üldse rääkida.

„Tahad ma laulan sulle?” küsisin Matilt. Kui Argo kurb oli, tema ei tahtnud. Aga Mati tahtis küll. Alguses olin kohutavalt õnnelik, aga kui laulma hakkasin, mõistsin, et ei ole eriline ooperifantoom. Laulsin laulu, mida kõige paremini oskasin. See oli ingliskeelne laul „Hunting we will go”, kus ma terve laulu kordasin vaid seda ühte lauset. Mati ja Argo hoidsid tõsiselt naeru tagasi. Arvasin, et nad naeravad mu laulu üle, kuid nad naersid minu laulmise üle. Ma ei pidanud üldse viisi, kuid Mati õnnelikuks tegemine oligi ju minu eesmärk. Mõlemad mehed plaksutasid ja ma olin kohutavalt uhke, et olen nii andekas. Hakkasime koju minema kella kuue paiku. Ma oskan päikese järgi aega arvestada. Lippasime veel mr. Hyde'i juurest läbi. Öhtul õpetas Argo mind kaarte mängima. Kui öhtul voodisse ronisin, mõtlesin esimest korda, et möödunud oli ju vaid kolm päeva, aga juba oli nii palju juhtunud. Järgmistel päevadel võttis Argo mu baari kaasa, käisime mere ääres, aitasime Matil ajamasinat

ehitada, laenasime palju raha välja. Kõndisin esimest korda mr. Hyde'i juurde iseseisvalt, ronisin trepist üles nagu vana mägironija. Seda sündmust hindan ma kõige rohkem. Hädavaevu sain oma esikäpad trepiastmele ja kui Argo mu tagumiku ka trepiastmele tõstis, olin tervenisti seal ja asusin uue astme kallale. Mõne päeva pärast saime Venemaalt pakikese, kus oli sees suur lai kaelarihm ja pikk kiri, mille sisuks oli: osta endale koer.

„Peter, tule siia!” hüüdis Argo köögist.

Mina olin suures toas ja kõndisin relv hambus. Panin relva maha ja jooksin kööki.

„Vaata, Peter, ta saatis sulle ka kingituse.”

Argo koukis paki põhjast välja pataka raha.

„Ja mulle kolmtuhat vene rubla.”

Kaelarihm oli suur ja lai. Sellel olid lühikesed rauast okkad ja väike plaat, millel oli nimi „Laika”. Argo pani selle mulle kaela.

„See on mulle suur. Sa võid selle kahekorra keerata. ”

„Laseme selle väiksemaks teha. Ja uue plaadi laseme ka teha.”

Argo võttis plaadi ära ja minu sülle ning me läksime läbi linna Mati juurde.

Koputasime uksele ja avama tuli jällegi rõõmsameelne perenaine.

„Oi, peremees ei ole praegu kodus. Ta läks linnapeale vajalikke osi otsima. Te võite hiljem tagasi tulla.”

„Ei, tegelikult ma tulingi teie juurde.”

„Minu juurde? No astuge siis sisse.”

Argo astus sisse ja võttis istet. Siis võttis ta kotist välja kaelarihma.

„Peterile saadeti Venemaalt kaelarihm. See on talle natuke suur. Mina õmmelda ei oska, aga ma mõtlesin, et äkki teie, kui elukutseline õmbleja...”

„Muidugi ma aitan sind, aga me oleme Matiga vaesed. Ma ei tahaks teilt kui sõbralt selle eest raha võtta, aga te saate ju aru.”

Argo vaikus, kuid tema vaikimine on sõnakam, kui ükski lause.

„Ta on teile võlgu, jah?”

„Aga see on minu ja teie mehe vaheline asi. Teie sellesse ei puutu ja teile ma maksan teie töö eest.”

„Kui palju ta teile võlgu on?”

Perenaise hääles oli pettumus nii mehes, kui elus.

„Ma arvan, et meil on aeg minema hakata.” ütles Argo, pani kaelarihma lauale ja tõusis.

„Oota, ma pean su koeralt kaela ümbermõõdu võtma.”

Argo pani mu põrandale. Perenaine pani mulle mõõdulindi ümber kaela ja mul tekkis tunne, nagu kurjategijal, keda ootab poomissurm. Perenaise silmad olid vaid mulle suunatud.

„Kui palju ta sulle võlgu on?” küsis ta minult silmi pööramata.

„Natuke. Mitte väga palju.”

„Kui palju?”

Argo vaikus. Perenaine võttis mõõdulindi mu kaela ümbert ära. Argo võttis mu sülle ja hakkas ukse poole minema.

„Me läheme nüüd. Aitäh abi eest.”

Perenaine hüppas ukse ette.

„Enne ei lähe te kuhugi, kui te pole öelnud, kui palju ta teile võlgu on!”

„Tuhat rubla.”

„Issand, aga me ei jõua seda raha kunagi ära ju maksta!”

Argo vaatas talle vaikides otsa.

„Ja korter ka!” karjatas perenaine. „Kõik meie maine vara. Ta on oma ajamasinaga täiesti hulluks läinud. Vähe sellest, et ta oma tähelepanu vaid sellele pöörab, on ta meid sellega üleni võlgadesse mässinud. Ja mis ta sellega teeb? Ajamasinat ei ole olemas. Ajas ei saa rännata.”

Perenaine sammus kamina juurde, võttis sealt kirve ja virutas tugeva hoobi vastu suurt plekikronu. Siis virutas veel teise ja kolmanda hoobi. Argo hiilis vaikselt uksest välja.

„Nüüd lähme sepa juurde ja laseme sulle korraliku nimeplaadi teha.” ütles Argo. Sepp oli tõsine inimene. Argo andis sepale plaadi.

„Palun eemaldage see vene koeranimi ja asendage nimega Peter.”

„Ei! Kirjutage sinna „Peter, inglise relvakandja, Teki ja tooli murdja.” protestisin mina.

„Kuidas siis jääb?” küsis sepp.

„Kirjutage lihtsalt Peter.” ütles Argo.

„Ma ei ole nõus sellist asja kandma!”

„Teki ja tooli murdja kõlab imelikult.”

Vaidlesime veel Argoga natuke aega ja lõpuks jäi „Peter, inglise relvakandja”.

Andsime plaadi sepa kätte.

„Aga see on ju lausa hõbe! Kes siis hõbedast koerale nimeplaadi teeb?” lausus sepp.

„Minu koer peabki hõbedat kandma.” ütles Argo.

Olin jälle uhke. Kuue päeva eest olin veel kuradi krants, peni ja saatan, nüüd olen uhke inglise relvakandja, imeline muusik, kes on väärt kandma ainult hõbedat.

Läksime koju ja tegime mõned kaardimängud. Siis otsustas ta minna külla koeravihkaja sõbrale ja lahkus. Esimest korda tekkis minus huvi, mis peitub nendes kenades kappides suures toas. Lükkasin ühe nendest ninaga lahti. Selles olid küünlad, mõned kujukesed ja voodiriided. Teises olid igasugused vajalikud asjad ja padrunid. Riidekapis olid kõige kenamad riided, mida ise olin kunagi näinud.

Köögikapp oli kõrgel ja seda ma ei ulatunud uurima. Seekord ma kaua üksi kodus ei olnudki. Õige pea tuli Argo tagasi.

„Mu sõpra ei olnud kodus.”

„Su sõber on nii salapärane. Ütle vähemalt, mis ta nimi on.”

„Mart.”

Istusime niisama köögis ja Argo rääkis mulle oma lapsepõlvest. Järsku koputas keegi uksele. Meil ei käi just eriti palju külalisi, seetõttu tormasin avama. Võtsin hoogu ja hüppasin lingile. Link vajus alla, kuid ma jäin ikka selle külge rippuma. Uks lükkati lahti. Mina lasin lingist lahti, et näha, kes tuli. Ka Argo oli köögist vaatama tulnud. Sisse astus Mati. Teretasin Matit, kuid tema ei vaadanud minu poolegi. Ta astus vihase näoga Argo poole.

„Miks sa rääkisid mu naisele, et ma sulle võlgu olen?”

„Ise ta küsis.”

„Sa ju lubasid, et ei kõssa kellelegi.”

„Minu raha.”

Kui Argo oleks asja rahulikult ära seletanud, oleks Mati arvatavasti rahule jäänud, aga Argo läheb alati kellegagi tülli.

„Kas sa tead, mis ta mu ajamasinaga nüüd tegi?”

„Jah, nägin.”

„Ja sa ei takistanud teda?”

„Mida mina seal takistan. Ta oli kirvega.”

„Sa tegid seda meelega! Sa rääkisid mu naisele, et ta mu ajamasina ära lõhuks, et ma ära ei saaks minna, et ma su võla tagasi maksaks!”

Mati tõukas mu sõbra vastu seina ja läks talle kallale.

„Uue masina ehitan sinu kontidest!”

Järsku ta tardus ja eemaldus seinast. Argo käes oli relv ja see oli suunatud Mati poole.

„Ajast ei saa rännata. Aeg ei ole meri, mille ühest otsast saab teise sõita. See ei oleks sul ju nagunii õnnestunud. Kui sõda tuleb, saavad su omad kondid sulle ajamasinaks.”

Mati jooksis uksest välja. Mind pani imestama see, et Argol oli relv alati siis, kui seda vaja oli. Kaks päeva hiljem läksime jälle Mati juurde minu kaelarihma ära tooma. Sisse lasi meid kurb perenaine.

„Tulite oma kaelarihma järele? Või raha järele? Tulge sisse.”

Argo astus sisse ja perenaine läks teise tuppa kaelarihma tooma. Perenaine tuli kaelarihmaga. Sellel oli ilus pannal ja see läks mulle ilusasti kaela. Argo hakkas rahakotist raha otsima.

„Ei, ärge andke mulle midagi.” ütles perenaine. „Me oleme ju teile võlgu.”

„Kus Mati on?” küsis Argo.

„Ei ole teda juba kaks päeva näinud. Ja ilma temata mul ongi parem.”

Argo ulatas perenaisele raha.

„Aga ma ei saa ju seda vastu võtta. Võtke see raha parem minu võlast maha.”

„Teie ei ole mulle midagi võlgu. Ega teie ei pea mulle oma mehe võlgasid tasuma. Ja kui korter on teie, mitte Mati oma, ei ole minul sellele õigust. Võtke see raha oma töö eest. Osade masina juppide eest peaksite kah head raha saama. Saate heale järjele.”

„Issand õnnistagu teid!” hüüdis naine. Ta oli rõõmus.

„Kas te tõesti jätate ka korteri mulle?”

Argo noogutas nukralt.

„Jah, ma saan aru. Sõda lööb ju kõik segi.”

Argo lahkus. Kõndisime tänaval ja vaikisime. Lõpuks küsisin:

„Mis sa arvad, mis Matist sai?”

„Ma arvan, et tema sai oma ajamasina.”

Läksime sepa juurde. Sepp ulatas Argole ilusa hõbedast plaadi, kuhu oli peale graveeritud minu nimi. Argo näitas sepale kaelarihma ja palus tahvel selle külge panna.

„Tuleme kahe tunni pärast tagasi, kas saate selleks ajaks valmis?”

„Saan.” ütles sepp.

Läksime Argoga koju. Argo andis mulle relva ja läks ise kööki. Kui relvaga kööki jõudsin, kirjutas Argo midagi.

„Mida sa kirjutad?” küsisin.

„Kirja.”

„Mis kirja?”

„Sa ära vaeva oma koeramõistust sellega.”

„Millegagi ei tohi ma oma mõistust vaevata!”

„See ei ole tõesti sinu asi.”

„Mis asi ei ole minu asi?”

„Sa mine parem praegu teise tuppa. Küll sa kunagi teada saad. Kunagi saad seda nagunii teada.”

Mulle ei meeldinud ta salatsemine. Natukese aja pärast tuli Argo suurde tuppa.

„Ma lähen panen kirja posti ja toon ühtlasi ka su kaelarihma ära.”

Enne, kui midagi öeldagi sai, oli ta juba kadunud. Ohkasin. Mul tekkis ikka tõsine mure Argo pärast. Seekord ma ei lugenud, ei taplenud ei teki ega tooliga ega ei

sorinud Argo kappides. Istusin maas ja muretsesin. Kui Argo tunni pärast ei tulnud, hakkasin juba toas edasi-tagasi tammuma. Tunnipärast ta tuligi.

„Argo, kus sa olid?! Ma hakkasin juba sinu pärast muretsema.”

„Käisin ka mr. Hyde'i juurest läbi.”

„Miks sa mind kaasa ei võtnud?”

„Ma ei viitsinud kodust läbi tulla, läksin otse.”

„Sa oleks ikkagi võinud mind kaasa võtta.”

„Homme läheme ju jälle. Iga päev oleme ju käinud.”

Õhtu oli juba hiline. Me sõime ja mina läksin relvaga suurde tuppa ringi käima. Argo aga jäi kööki mõtlema.

Hommikul ajasin end voodis jalule ja hüüdsin Argot. Teda ei olnud kodus. Meenutasin eelmise päeva sündmusi ja hakkasin jälle muretsema. Relva ka ei olnud. Natukese aja pärast Argo saabus.

„Kus sa käisid?”

„Ma käisin Mardi juures.”

„Selle koeravihkaja?”

„Selle juures jah.”

Argo tuhnis veidi köögikapis. Ta võttis sealt välja pahmaka raha ja pistis selle taskusse.

„Tule lähme poodi.” ütles Argo ja võttis mu sülle. Linnas avastasin, et mitte ainult minu sõber ei olnud imelik, vaid kõik inimesed olid kuidagi veidrad ja salatsevad. Argo sidus mind posti külge ja läks poodi. Seekord ma ümber posti ei kõndinud, vaid istusin ühe koha peal ja vaatasin inimesi. Järsku teretas mind tuttav hääl. See oli Andres.

„Kus Argo on?” küsis ta.

„Kust sa Argot tead?”

Ma olin märganud, et nad ei olnud varem sõnagi vahetanud.

„Ma kohtasin teda ükskord baaris.”

„Ta on poes.”

„Tervita teda minu poolt.”

Andres läks edasi. Natukese aja pärast tuli Argo tagasi.

„Andres palus sind tervitada.”

Argo naeratas ja kergitas kulmu. Koju jõudes märkasin, et ta oli ostnud palju kuivtoitu. Nii need päevad läksid. Iga päevaga hakkasin rohkem muret tundma. Mitte enam Argo, vaid juba terve ühiskonna pärast. Ja ühel hommikul see juhtuski. Olin oma soojas nurgas. Avasin ühe silma. Mul oli kombeks igal hommikul esimese asjana vaadata kapi poole. See hommik nägin kapi ees istuva Argot. Ta ei olnud kunagi varem seal istunud, kuna harilikult istus ta hommikuti köögis. Kui ma voodi keskele roomasin, keeras ta pead ja tõusis.

„Tule, hakkame minema.”

Seda öeldes vaatas ta nukralt aknast välja.

„Mida?”

Siis märkasin kahte hiigelsuurt kohvrit.

„Kuhu me lähme?” küsisin.

„Aja end jalule.”

Argo oli nii tõsine, et ma ei julgenud temaga eriti rääkida. Ronisin voodist maha ja märkasin, et toad olid kolist puhtaks tehtud. Läksin Argo ees uksest välja ja kui ta ust lukku keeras, küsisin:

„Kas me ei tule siia enam tagasi?”

„Ei tule.” ütles Argo.

Argo viis kohvrid alla ja tuli mulle järele. Istusime kahekesi trepil kohvrite kõrval. Oli varajane külm hommik. Ei olnud ühtegi inimest ja õhk oli niiske.

„Naudi oma viimaseid hetki selles linnas.” ütles Argo minu poole vaatamata. Oli hiirvaikne. Järsku hakkas kaugustest kostuma kabjaklõbin. Natukese aja pärast ilmus nähtavale tõld kahe pruuni hobusega. See oli esimene müra sel hommikul. Tõld peatus meie ees. Ma olin ikka väga üllatunud, kui märkasin seal istumas mr. Hyde'i ja Andrest. Tõlda juhtis mulle tundmatu mees, kes pöördus meie poole.

„Pane kohvrid taha ja roni sisse.” ütles võõras mees.

Siis peatus ta pilk minul.

„Peni jääb maha.”

„Ta on minuga.” ütles Argo.

„Vahet pole. Minu tõld. Mina siia koeri ei luba.”

„Sa oled mulle raha võlgu.”

„Ega see mu võlga ikka ära ei kustuta.”

„Kustutab küll.”

Siis pöördus mees minu poole.

„Roni sisse, kirbukera.”

Ma olin harjunud, et saan pidevalt sõimata. Ronisin tõlda Argo kõrvale. Natukese aja pärast ette mehe kõrvale.

„Mina olen Peter, Inglise relvakandja, teki ja tooli murdja.”

Mees andis mulle viisakalt kätt.

„Mart.”

Ronisin tagasi taha. Mart näis minuga juba täitsa leppinud olevat. Argo vaatas loodust ja keegi meestest ei rääkinud midagi.

„Argo, kuhu me läheme.”

„Maale.”

„Kas maal on veel parem, kui linnas?”

„Ei ole.”

„Kas maal munakivid on?”

„Ei ole.”

„Kas maal vanad majad on?”

„Ei ole.”

„Kas maal ilusad tänavanimed on?”

„Ei ole.”

„Kas maal ilusad poed ja baarid on?”

„Ei ole.”

„Kas maal järsud puutrepid on?”

„Ei ole.”

„Aga mis seal maal siis on?”

„Seal on mets, loomad ja nende sõnnik, põllud ja mu vanatädi.”

„Miks me siis linnast ära tulime?”

Argo mulle ei vastanud ja keegi teine ka mitte - mu küsimus jäi õhku.

„Sõda tuleb!” kostis eestpoolt ja sellele järgnes ainult sünge vaikus.

Maal oli hoopis teistmoodi, kui ma olin ette kujutanud, kuid see on juba teine lugu.